

Karolina Kręglewska „Program profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w Poznaniu „Szkoła zdrowa psychicznie”.

Streszczenie

Wstęp

Wyniki analiz wskazują, że stan zdrowia psychicznego dzieci ulega ciągłemu pogorszeniu, a sytuacja ochrony zdrowia oraz system pomocowy wymagają poprawy. Według WHO już w 2005 roku 20% dzieci i młodzieży cierpiało na choroby psychiczne. W 2012 roku Światowe Zgromadzenie Zdrowia przyjęło rezolucję WHA65.4, w której położono nacisk na promocję, profilaktykę, leczenie, rehabilitację, opiekę i powrót do zdrowia. Następuje transformacja, w zakresie definiowania zdrowia psychicznego, która jest kluczowa dla lepszego rozumienia złożoności zjawiska i jego szerokich uwarunkowań. Pojawia się przestrzeń do tworzenia szeroko zakrojonej profilaktyki zdrowia psychicznego na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym.

Cel pracy

Stworzenie holistycznego pilotażowego programu profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży „Szkoła zdrowa psychicznie”. Warsztaty zaplanowane w ramach programu równocześnie obejmowały trzy grupy: uczniowie/uczennice klas pierwszych szkół ponadpodstawowych, rodziców tych uczniów/uczennic oraz nauczycieli uczących w szkole. Wyodrębniono cele szczegółowe: określenie poziomu funkcjonowania młodzieży; określenie postrzegania przez rodziców poziomu funkcjonowania młodzieży; porównanie wewnątrzgrupowe i międzygrupowe (młodzież i rodzice) wybranych obszarów; określenie potrzeb i trudności nauczycieli w zakresie wykonywania zawodu; określenie potrzeb młodzieży, rodziców i nauczycieli związanych z profilaktyką zdrowia psychicznego.

Material i metody

W badaniu wykorzystano autorskie kwestionariusze oraz skalę samooceny Rosenberga. Grupę badaną stanowili uczniowie, rodzice i nauczyciele. Kwestionariusz dla młodzieży składał się z 52 pytań, kwestionariusz dla rodziców składał się z 50 pytań, a kwestionariusz dla nauczycieli składał się z 8 pytań. Badanie młodzieży, rodziców oraz części nauczycieli zostało przeprowadzone internetowo. Respondenci dobierani byli losowo i zapraszano ich do udziału w badaniu poprzez platformę Facebook. Kwestionariusze były przygotowane w formie aktywnych linków do wypełnienia online na platformie Microsoft 365. Wśród części nauczycieli realizowano badanie w formie papierowej. Wyniki poddano analizie statystycznej z wykorzystaniem programów Statistica oraz PQStat. Za istotne uznano wyniki dla p poniżej 0,05. Zastosowano następujące testy statystyczne: Fishera-Freemana-Haltona,

Kruskala-Wallisa, Manna-Whitneya oraz korelację rangową Spearmana. Dla zmiennych ilościowych obliczono następujące statystyki opisowe: mediana, minimalny i maksymalny uzyskany wynik oraz kwartył pierwszy i trzeci.

Wyniki

Wśród dzieci wykazano liczne związki między samooceną, oceną relacji, oceną chęci chodzenia do szkoły, oceną zaangażowania w szkole, radzenia sobie w trudnych sytuacjach a zmiennymi niezależnymi. Wśród rodziców zaobserwowano wiele związków pomiędzy samooceną, zainteresowaniami uczuciami dziecka, oceną dzielenia się dziecka swoimi sprawami, oceną zachowań dziecka a wieloma zmiennymi niezależnymi. Oceny uczniów i rodziców różniły się w zakresie: relacji rodzic-dziecko, działań dzieci, komunikacji, omawiania planów na przyszłość, dzielenia się problemami z innymi, dzielenia się dobrymi przeżyciami i sukcesami, kontaktu z rodzeństwem, samooceny, bezpieczeństwa, relacji z koleżankami/kolegami, zainteresowań, rozumienia siebie. Z wyników badania wśród nauczycieli wynika, że występują trudności w obszarze współpracy z rodzicami, warsztatu pracy, wymagań oświatowych, pracy z uczniami. Szczególna trudność pojawia się w pracy z uczniami mającymi problemy natury psychologicznej.

Zaprojektowano program profilaktyki "Szkoła zdrowa psychicznie", który został przeprowadzony w postaci pilotażu i badania, którego wyniki porównano z wynikami w grupie kontrolnej. Wykazano, że w grupie kontrolnej nie występują zmiany w założonych obszarach. W grupie badanej nastąpiła zmiana w obszarze radzenia sobie z emocjami i stresem, komunikacji oraz pozytywnej wizji przyszłości. Pomiedzy grupami nie wykazano różnic istotnych w kluczowych obszarach.

Słowa kluczowe

uczeń, rodzic, nauczyciel, szkoła, zdrowie psychiczne, Szkoła zdrowa psychicznie, profilaktyka

29.09.23 Katarzyna Kręglewska